

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KSO/2007/186

BETREFT: Secundair onderwijs: Lidmaatschap vriendenkring en boekenkorting.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 16.11.2007

1.2 Verzoeker

Algemeen directeur.

1.3 CZB

Een mail werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 16/11/2007.

Bij mail van 27/11/2007 werd de verzoeker geïnformeerd over de zittingsdag.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

In één van de secundaire scholen van onze scholengroep wil men elke leerling 5 euro voor de Vriendenkring laten betalen. In ruil krijgen de leerling hun leerboeken aan sterk verminderde prijzen.

Is dit toegestaan? En zo ja, is de formulering “lidgeld” correct?

3. ZITTING COMMISSIE

3.1 Datum en uur

10 december 2007, 13u.30

3.2 Kamer

Kamer bevoegd voor secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs, centra voor leerlingenbegeleiding

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27.09.2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Hilde Timmermans, Raf Verstegen, Etienne Becuwe.

3.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Geen.

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1 Regelgeving

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13. De Lid-Staten maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen voor ieder kind, beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Art. V.13

In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de schoolraad bepalen schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

* Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende het zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is, rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

4.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en het decreet basisonderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerd onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Verder kunnen geen bijdragen gevraagd worden voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn in het kader van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling binnen het leerplichtonderwijs aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

De conclusie is dat er in het secundair onderwijs geen absolute kosteloosheid bestaat, wel kosteloze toegang. Voor onderwijsactiviteiten mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten van goederen en diensten moet gaan die in evenwichtige verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

De Commissie is van oordeel dat de school aan de ouders geen willekeurige bijdragen mag vragen. Het aanrekenen van kosten dient reëel te zijn, in overeenstemming met enerzijds de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds de goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt.

De Commissie herneemt haar standpunt dat aan ouders een vrijwillige bijdrage kan worden gevraagd voor een oudercomité of een vriendenkring. De bijdrage is facultatief en ouders zijn niet verplicht om ze te betalen. Het is verder zo dat sommige ouders dergelijke bijdrage niet kunnen betalen.

De onderwijsregelgeving stelt dat de secundaire school in de bijdrageregeling voor onderwijs moet rekening houden met de kansarme of minder gegoede gezinnen. Voor zij die niet kunnen betalen en voor zij die niet wensen lid te zijn van een vriendenkring is het noodzakelijk dat de school zijn leerlingen op gelijke wijze behandelt. Dit geldt zeker voor alles wat te maken heeft met de onderwijs- en schoolactiviteiten die voor iedereen georganiseerd worden. Het is daarbij niet van belang of een ouder al of niet lid is van een vriendenkring, een organisatie die niet direct betrokken is bij het onderwijs zelf.

Ondanks de vrij summiere informatie in dit dossier kan gesteld worden dat in het algemeen een vriendenkring in het onderwijsdomein als doelstelling heeft de betrokken school als geheel te ondersteunen. In die doelstellingen is er geen sprake van een onderscheid tussen al of niet leden maar staat het onderwijs en een zo laag mogelijke toegang voor alle leerlingen centraal. In die zin kan een vriendenkring een tegemoetkoming voorzien in de kost van de boeken van alle leerlingen of voor alle kinderen uit kansarme of minder gegoede gezinnen.

Het staat de school en de vriendenkring vrij om de nodige inspanningen te doen om de ouders in alle vrijheid uit te nodigen om lid te worden van een vriendenkring.

De Commissie zorgvuldig bestuur concludeert dan ook dat een school een vrijwillig te betalen bijdrage aan een vriendenkring, niet mag gebruiken om de studiekosten van een beperkte groep leerlingen te verlagen, tenzij het zou gaan om een specifieke tegemoetkoming aan alle kinderen uit kansarme of minder gegoede gezinnen. Uitsluitend de kinderen van vriendenkringleden bevoordelen met een prijsverlaging zou onrechtstreeks afbreuk doen aan het noodzakelijk vrijwillig karakter van het lidmaatschap en daardoor de toegang tot verplichte leer- en schoolactiviteiten voor andere leerlingen duurder maken of bemoeilijken.

Brussel, 10 december 2007

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter